Број 105. У Новом Саду у недељу 11. маја 1903. Година XXXVIII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро.Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Замршаји.

Замршаји у нашој монархији бивају све то јачи и многобројнији. И толико су се већ испреплетали, да се ту сад нико више не разазнаје. Има тешких заплета у Аустрији, тешких заплета у Угарској, тешких заплета између Аустрије и Угарске.

Буде да се на једној страни нешто расплете, али се на другој тим јаче замрси. Гледајући површно данашње стање, не може човек да разуме више ни људе ни прилике. То нарочито онда, кад се у ситницама тражи узрок.

Но узрок је поред свег тога веома прост. Сви ови заплети, замршаји, судари у Аустрији и у Угарској, како у сабору, тако и ван сабора, то су плодови поравнања, нагода и основних закона. Те су основе неприродне и у току времена морале су да створе све то нездравије и све то заплетеније стање. Крпило се и крпило, подржавало се и подржавало, па сад већ не може даље. И што год су се већма трудили поједини чиниоци, да одрже оно што се одржати не може, тим се стање све јаче погоршавало и морало је довести до данашњих трзавица.

Зло је, што се из раније није чинило, да се постепено изврши преокрет у другом правцу. Зато и стојимо данас пред толиком гомилом зла. И тврдо верујемо да се не варамо кад кажемо, да стојимо на прагу тешких и мучних криза. И кад будемо мислили, да смо из једне кризе изишли, појавиће се на место ње две друге. И тако ће то трајати и трајати, док једном не наступи опште уверење, да се под оваким уставом и суставом не може даље. Не може даље ни у Аустрији, ни у Угарској, а не може даље ни у њиховим оваким међусобним одношајима.

Аустрија и Угарска спутане у данашњем смислу, не могу да се развијају, како би се иначе развијале, а нарочито не може Угарска. И не може ни Хрватска и Славонија, јер је и ту однос између ње и Угарске и незгодан, и таван, и чак у свему и неодређен.

Да би се односаји одржали, чињене су многе неправде, сузбијане су странке, читави народи. Стварани су изборни закони, који не одговарају правди ни слободи, само да изађе већина која ће хтети да одржи штетно и немогуће стање. И тако су се гомилали заплети, незадовољство, а економски и просветни развитак постојаше управ немогућ.

Сад је већ тако, да би било крајње време признати погрешку. Крајње је време да се престане са досадањим тежњама да један део монархије исисава други, и да један народ изиграва други и потискује га. То није никоме донело добра, а свима само зло. Доста је политика шовинизма царовала и у Аустрији и у Угарској и у Хрватској и Славонији. И крајње је време, да се на новој, праведној и слободоумној основи реорганишу основи у нашој монархији.

Другог излаза нема. Све је остало крпарење. И докле се год то не догоди, трзавице и заплети биваће све јачи, па могу да доведу и до најгрђе катастрофе.

С.

VI Главна скупштина

Савеза српских земљорадничких задруга и централне касе српских привредних задруга у Вуковару.

Задругарство све више хвата корена у нашем народу, за то и јесу скупштине савеза и централне касе све више посећене не само од изасланика задруга као чланова, чији број с године на годину брзо расте, него и од других српских родољуба, којима су задругарска начела омилила, те хоће да их виде остварена на овим скупштинама. И заиста нема лепше и живље слике задругарства од оне коју нам показују ове скупштине целокупним својим радом.

У предпрошлом броју овог цењеног листа изнео сам у кратко рад на овогодишњој скупштини савеза и централне касе у Вуковару са изводом из извештаја управног одбора савеза српских земљорадничких задруга, а сада ћу, по обећању својем, описати опширније рад ове скупштине а понајвише конференције, која је предходила скупштини, и на којој је у напред претресан и углављен рад ове скупштине.

Конференција је била у очи скупштине (6. маја). Почела је у 9 сахати у вече а трајала је до 12 сахати. Већ и ово показује, да је врло жива и занимљива морала бити конференција, када је тако дуго трајала. И на конференцији председавао је г. Владимир Матијевић као и на скупштини.

Први предмет око којега се дуже расправљало, било је искључење из савеза млекарске задруге из Ковачевца. Ова задруга послала је своје изасланике на скупштину, да се усмено жале што је по њиховим речима из савеза искључена њихова задруга неоправдано и без саслушања, а највише, да се жале за то, што управни одбор савеза није хтео њихову писмену жалбу против овог искључења скупштини овој да поднесе. За то предлажу, да скупштина ова изабере два беспристрасна стручњака, те да их о трошку ове млекаске задруге пошље у Ковачевац, да на лицу места испитају прилике, које су их нагониле, да измену своја правила, ради чега их је управни одбор савеза искључио. Председник и тајник савеза доказују, да ова млекарска задруга није без саслушања искључена, јер се водила дуга и опширна преписка између ове задруге и управног одбора савеза, која је по закључку конференције и прочитана јавно. Из ове се преписке види, да је ова задруга искључена за то, што је променом својих правила одступила од главног начела, које мора у свакој млекарској задрузи да се спровађа, ако иста хоће да буде члан савеза. А то начело састоји се у томе, да је удео задругара што мањи (10 круна) а број удела код сваког задругара зависи од броја крава, које задругар поседује. То је начело изменила млекарска задруга, јер по њиховим измењеним правилима сваки задругар уплаћује по један удео од 50 К без обзира на број крава, који поседује. И кад се узме у обзир још и то, да је млекарска задруга у Ковачевцу против јасног наређења правила савеза. (§. 8.) без питања и пристанка савеза измену у правилима својим спровела, онда излази, да ни је неоправдано искључена из савеза.

Решено је да испуни оно што од ње управни одбор савеза тражи, па ће поново примљена бити у савез.

Б. Поповић изасланик новосадске земљорадничке задруге моли да му се кажу разлози зашто у чланство савеза нису примљене и друге занатлијске задруге које су основане у Новом Саду и на другим местима, кад је пре две године скупштина савеза само за то и изменула своја прави-

ПОДЛИСТАК.

Берлински конгрес 1878.

УСПОМЕНЕ ЈОВАНА ДРАГАШЕВИЋА.

Шта је Стара Србија, а шта је Лазарева Србија? — Ревиндикација. — Косовски вилајет. — Лим граница по уговору између Србије и Црне Горе. — Мемоар о увећању Србије. — Карте уз мемоар

(Наставак)

Кад су се Руси оно јако опирали томе, да се Пирот уступи Србији, у једном разговору с њима, ја им приметим, да то није од њих лепо што они Пирот уступају Бугарима. На то ће ми рећи ђенерал Анушкин (не јамчим за правилност имена његова):

«Па то је све једно, вама или њима.»

Ја му на то одговорим:

«Па добро, кад је то вама све једно, онда зашто не нама него њима, и зашто га од нас одузимате, па дајете њима? И најпосле, кад је све једно, онда што га не оставите нама, кад је он већ наш?»

«Све једно, «све једно» рекне поново, и завршимо разговор.

Ово његово «све једно» ја онда нисам разумео, а и сад бих тешко погодио шта је значило, јер је то можда његово лично разумевање, које не мора бити и озго.

Опет у стану Бобриковљеву затекнем једном и пуковника Соколова. Он је био за време рата на Цетињу оно што је Бобриков био код нас. Беше омален човек, а као веверица окретан. ну — према нама (можда само према мени) надувен. И једном рече ми:

«Кад смо ми овде, што ћете ви? Што сте и ви дошли, кад смо ми ту?»

Ја му на то ништа нисам одговорио, јер сам се осетио страшно увређен, и с болом у души у томе моменту у глави ми је севнула мисао, да нас он замишља као своје поданике!

Да ли сам погодио, не знам, ну и ако сам погодио, он — није Русија; али ме и сада боли то његово набусито питање.

*

Кад је на конгресу већ све било урађено што је рађено, онда у једној прилици, као опроштајној посети, повео сам с Бобриковом овакав разговор:

»Извините што ћу да кажем, али ја тако схваћам, да је руска дипломација овога пута прошла кроз каудински јарам. Можда је сувише тешка ова реч, али, по мом нахођењу, тешко би се могла и порицати. Русија је у овом ареопагу била као оптужен пред судијама а Аустрија диктатор, кога су слушале и Енглеска и Немачка, па и Француска. Ви се истина можете тешити постигнутим успехом, а који је заиста и велики; али ипак та утеха не подиже вам оборени престиж . . . »Што се нас Срба тиче, и ви сте се осведочили, да је скоро цела Европа била против нас. Да је Европа увек била против српског народа, то ми с болом знамо; али у овој прилици сада појавила се и Русија као ненаклона српскоме народу, и то је оно, што нас највише боли. Допустите ми да с вама часком говорим не као српски чиновник, него само као приватно лице, један Драгашевић, али Србин, који своју отаџбину мимо све љуби, и који је готов на сваку жртву, коју би од њега затражила отаџбина, али његова велика отаџбина, не само завичај, где је одрастао, нити домовина, у којој живи, па ни постојбина, одакле је старином, него отаџбина мој најсветији идеал, и кад она ма где, ма какав и ма од кога какав удар претрпи, мене то боли, врло јако боли, али највише, а те је сасвим природно, ако удар или рана долази од брата. Ваше држање према српском народу у овој прилици ја апсолутно не разумем, јер ви сте стали према нама не као брат, од кога природно очекивасмо љубав, нити као заштитник, од кога се увек заштити надасмо, па најпосле ни као савезник, коме смо сада заиста то били. По оном природном

ла, да би могла и ове привредне задруге у чланство да прими, а уједно је скупштина жељу изрекла, да се ове задруге примају у савез. На основу свега овога је и примљена у савез I. српска ципеларска задруга у Новоме Саду. Кад чује разлоге зашто осим ове ципеларске задруге нису и друге занатлијске задруге примљене, онда ће и свој предлог донети у овој ствари.

Тајник савеза вели да за то нису примљене и друге занатлијске задруге у савез, што се управни одбор савеза већ код ципеларске задруге у Новоме Саду уверио, да се занатлијске задруге разликују од земљорадничких задруга, да занатлијске задруге нису Рајфајзеновске, јер њихови чланови плаћају много већи удео и деле међу собом чисту добит. Даље и надзор над овим задругама отештан је тиме, што немамо стручњака, који би њихов рад и иметак оценити могао. Чланови занатлијских задруга махом су људи без малог иметка, те пошто не умемо тачно рад и иметак задругин да оценимо, могла би централна каса и савез при давању зајма штете да претрпе. За то би занатлијске задруге требале да оснују свој занатлијски савез, као што су то учиниле наше земљорадничке задруге. По тајникову мишљењу ове занатлијске задруге, што данас постоје основале се на начелу заједничког рада, а то је погрешно, јер могу лако довести до лености и несавесности. Много би боље било да се оснивају, као што има код других народа, занатлијске задруге за заједничку набаву сировине (не израђене робе) па онда и за заједничку продају израђене робе. Тиме би се подигла лична вредноћа задругара, јер би ње зависила и зарада.

Поп Божа се не слаже са овим што је тајник навео као разлог да нису занатлијске задруге у савез примљене. Јер вели, да није тако велика разлика између земљорадничких и занатлијских задруга, јер се обе оснивају на начелу самопомоћи и неограниченог јемства, а то је основно начело Рајфајзеновим задругама. Код земљорадничких задруга сматра се заједнички рад као нешто најсавршеније, топло се препоручује свима задругама, као што се види и из овогодишњег извештаја управног одбора. А код овог заједничког рада чланови деле међу собом чисту добит као и код занатлијских задруга. Кад год једних не само не смета, него се и препоручује онда не би смело да смета ни код других задруга. Већи удео имају само зато, јер им за почетак рада и више треба. Чланови занатлијских задруга нису баш са свим без иметка и од њих већина ако ништа више бар својих кућа има Но њихов кредит у главноме треба да се равна по њиховом иметку у роби на стоваришту, а не по личном иметку. Кад је баш потребно, може се за занатлијске задруге поставити један ревизор, који би стручњак био. Овај би ревизор могао проценити вредност њиховог иметка у роби на стоваришту, те би им се према томе и кредит одређивао. Занатлијске задруге не траже да уђу у чланство Савеза и Централне касе ради кредита толико, колико им је потребан надзор над њиховим радом. Нема сумње да су добре и занатлијске задруге за заједничко набављање сировине, као и за заједничку продају робе. И земљорадничке задруге оснивају оваке врсте подзадруга и са успехом воде, али за то и ове занатлијске задруге, које данас постоје код нас, не само да нису на погрешној основи, него управо оне су и најспособније, да одрже конкуренцију са занатлијама, који са великим капиталом располажу, јер само у заједници могу сиромашније занатлије да набаве она средства — као машине и др., што им рад олакшава, а са којим богате занатлије са успехом раде. Шта више у овим занатлијским задругама, какве данас код нас постоје, спојена су ова три начела, и заједничко набављање сирове робе (неизрађене) и заједничка продаја, па и заједничко израђивање робе. — У осталом и наше земљорадничке задруге, које су чланови овога Савеза, показују нам врло леп пример у овоме, јер и оне примају у своје коло и вредне занатлије, те им пружају кредита према њиховом имању и вредноћи, а не боје се штете, као и код других својих задругара. За то предлаже, да ова скупштина упути управни одбор Савеза и Централне касе, да приме и занатлијске задруге у чланство све донде, док њихов број не буде толики, да могу засебан савез занатлијских задруга да оснују. Уједно да управни одбор Савеза постави једног стручњака као ревизора за занатлијске задруге, који би задругама саветом помагао а за Савез и Централну касу процењивао иметак појединих занатлијских задруга, према којем би се равнао у кредит ових задруга, а уједно што је најглавније, да спрема све што је потребно за оснивање савеза занатлијских задруга. Ово у осталом и није ништа ново, да је морало бити пре јављено — да се стави на дневни ред, него се овим предлогом само тражи, да се испуни решење главне скупштине савеза од пре две године. Тим пре и више би требало да се овај предлог оствари, што и наше занатлије пате од велике конкуренције, другим речима: и наше занатлије носе тешки јарам туђег економског ропства, као и наши земљорадници. Још је неколико изасланика земљорадничких задруга учествовало у овој дебати, и неки су били за предлог поп Божин, а неки против. Напослетку председник изјављује, да се слаже са предлогом и држи да је оправдан, али предлаже, да оно, што је у предлогу поп Божином изречено, буде не позитивно решење ове скупштине, него само као жеља ове конференције, те да служи као напутак управном одбору Савеза, да у том правцу ради, што је и усвојено.

Код избора почасног председника одлучено је, да скупштина из пијетета према великом покојнику: др. Ливију Радивојевићу, досадашњем почасном председнику, не приступа избору за ову годину.

Овим је исцрпљена припрема рада за скупштину савеза, за тим се прешло на скупштински рад централне касе. Овде је све усвојено. Измењени су два параграфа, и то је према предлогу усвојено. Овде је предлагао Божидар Поповић, да се промене правила члановима бар 8 дана пред скупштину пошљу, да их проучити могу, што је и усвојено.

За чланове управе и надзорног одбора савеза и централне касе, предложено је да се изаберу стари досадашњи чланови, изузимајући двојице, који су се из Загреба иселили.

Овим се завршила припрема рада за скупштину, која је била, као што је већ речено, 7. маја, а чији је рад у главном оцртан. Овде додајемо, да су говори после скупштине савеза и централне касе, одушевљено примљени, особито се дуго препирало после лепо смишљеног и за народ популарно састављеног говора госп. Јована Татића, који ћемо донети у једном од бројева што долазе. Ови разговори су врло занимљиви, а показују како наш народ уме озбиљно и трезвено своје мисли да исказује и своје назоре да брани.

Пред крај скупштине изнео је јадно стање Срба из будимске дијецезе, неки земљорадник из Калаза. Жали, што код њих врло слабо, — скоро никако се не оснивају земљорадничке задруге, а разлог је, по његову мишљењу, у томе, што се свештеници слабо брину за своје стадо, зато он моли ову скупштину, да се она заузме код њихове више духовне власти, ваљда ће глас скупштине чути, кад народне уздахе не чује, те ће и њихова духовна власт, зар своје свештенике позвати, да се угледају на ове свештенике искупљене на овој скупштини. Добро би било, да су ове уздисаје и вапаје народне, које је тако живо изнео овај ратар из Калаза, чули они свештеници, који се на својим зборовима договарају о томе, како да подигну углед свој у народу.

Г. Радослав Марковић, парох из Инђије, предложио је. да се умоле сви пријатељи народа, да се претплате на „Привредник“. Напослетку се г. Милорадовић захваљује у име скупштине председнику, а председник се захваљује скупштини на истрајном раду.

После скупшсине био је заједнички ручак, за време ручка је изговорена многа родољубива здравица, као и на заједничкој вечери. На тој вечери су скупштини вратили посету чиновници грофа Елца, на чијем су спахилуку излет правили учесници на овој скупштини.

Морамо овде споменути, да нас је изненадио дочек, који су нам спремили Срби Вуковарци. Њихов одбор, који је припремио овај дочек, учинио је све, што се могло учинити, да нам боравак у Вуковару буде од трајног утиска, другим речима: да осетимо право српско гостопријмство. — Учисници на овој скупштини понеће собом врло леп утисак, те се надамо, да ће до године ако Бог даде, још више учесника бити.

закону да крв није вода; по оном духовном принципу, по коме се душе једне вере траже и помажу; најпосле, по силини саме традиције, коју од својих старијих наследисмо, — ми нисмо могли, а нисмо ни смели у вама гледати друго што, него само пријатеље, али, каква разуверица, те каква и туга, а с још већим болом, кад се и ви пред нас истакосте као тужиоци, место крепки браниоци! Ви сте из ничега, или правије рећи из руске крви, али помешане с нашом, створили Бугарску, ну и на рачун српскога народа. То није братски. Јер да је и полубратки, ви бисте настојавали, пошто сте Бугарима створили и автономну Румелију, да и српском народу израдите бар автономну Босну, кад не више штогод; али ви не само што је нисте оставили како је, него уступисте Аустрији, да и не спомињем то: што ни о једном српском крају у Турској не имадосте ни једну добру или бар благу реч, прећутујући жалосни факат, да сте Србију (и Црну Гору) стешњавали што се више могло. Понављам, ја заиста вашу политику у овом време никако не могу да разумем, и могао бих да је појмим само у једном јединому случају . . .

(Наставиће се.)

Догађаји у Старој Србији и Маћедонији.

Бугарски министар о приликама у Маћедонији.

Бугарски министар унутарњих послова Петков, изјаснио се још јасније о приликама у Маћедонији и Старој Србији, но министар председник новог бугарског министарства генерал Петров. Петков рече за данашње кретање у Маћедонији, да је последица погрешке прошлог бугарског министарства Данева, које се тек у једанаестом часу било одлучило, да угушује маћедонски покрет, који је од Цанковиста зар обећањима Русије покренут. Садања ће се влада потрудити, да подржавањем добрих односа са Турском, извојује слободе и олакшања за маћедонско становништво. Влада бугарска се у том смислу већ обратила порти, да престане гонити бугарски елеменат у Маћедонији, те да пружи прилике бугарској влади, да меродавне маћедонске факторе склони, (ово је лепо и скупоцено признање, да је бугарска влада кадра да влада бугарским маћедонским комитетом.) да обуставе своје устаничке покрете. О томе је известила влада и друге заинтересоване силе.

Прикупљање Арнаута.

Услед тога, што су застале операције против Арнаута, наводно из бојазни, да не поруше манастир Дечане, траже сада усташе арнаутске да врбују за отпор и друга арнаутска племена, која се још колебају, а особито племе Лумећана.

Кућни претреси.

У Битољу, и у једном околном селу претресле су власти више бугарских кућа па у њима нашле оружја, сикира и један сандук,

пун бугарских униформама. Ухапшене су при том и неке особе без исправа.

Опет преговори са Арнаутима.

Турска опет »преговара« са Арнаутима, и то са онима, који су се утаборили код манастира Дечана. — Пошто се порта превари ла у своме очекивању, да се има сматрати, уласком у Пећ, довршени арнаутски отпор, то ће сада Шемси паша, према турским вестима, поћи на арнаутска племена Река (?), Хаси и Љушљане.

Русија се заузела у порте, да се заштити манастир Дечани.

Рад комитета и усташа.

У последњим данима попустио је, по изгледу, рад комитета и наступање усташких чета, те се Турска нада, да ће устанак скорим угушити.

Немири у Хрватској и Славонији.

Сњетски градоначелник управио је, после оне изјаве градског заступства, сњетском посланику у царевинском већу, Борчићу, овај телеграм: »Под утиском ужасних вести из Хрватске одаслали смо данас Њ. Величанству телеграфску молбу за помиловање на смрт осуђених и за очинску интервенцију у правцу, да се обустави крвопролиће међу нашом браћом. Молимо све наше посланике у царевинском већу, да се најтоплије заузму за ту ствар и да лично замоле Њ. Величанство за највишу милост. Градоначелник Милић«.

Далматински посланици закључили су, да одмах замоле за аудијенцију и да ступе корпоративно пред владара, предвођени председником далматинског сабора, послаником дром Ивчевићем.

Молби хрватских посланика за аудијенцију придружили су се и словеначки посланици из Истре.

»Нова Слободна Преса« има извешће из Граца, у коме се јавља, да из Љубљане стижу извештаји, који су тамо приспели писмима, у којима се обим немира у Хрватској представља *врло* погибељним. По томе да је у Загребу и у целој Хрватској права буна. Четири особе да су убијене, а 21 да је обешена Када је свет изишао из цркве (после парастоса за Јелачића), била је црква сасвим опкољена војницима са натакнутим бајонетима.

Једна бароница Ожеговић, да је пред војничке бајонете ставила своја прса. Том примеру следовало је више девојака. Бан да је издао новинама наредбу, да се морају све вести о немирима ограничити само на званична извешћа, и да ће, ако новине донесу друга извешћа, или ако званична коментаришу, одмах бити затворене односне штампарије.

Скоро све општине и друштва у Далмацији, а и приватни људи, послали су краљу брзојавне молбе, да помилује осуђенике и да обустави крвопролиће у Хрватској.

Јуче је у Бечу, у царевинском већу, поново интерпелисао посланик Бијанкини о крвавим догађајима у Хрватској, велећи, да је, како тршћанска »Јединост« и више бечких новина јављају, прекјуче у Хрватској 21 особа обешена, а 40 да су на други начин поубијане. Да далматинске посланике преплављују њихови бирачи писмима и телеграмима, којима траже непосредну интервенцију код круне. Хрвати да су већ одавно исцрпли сва законита средства, па да се сада у својој светој борби за своја права терају управо у очајање. С тога да апелују на највишу инстанцију, на круну.

Министар-председник Кербер одговорио је, да по његовим вестима није истина, да су људи вешани и убијани, а не стоји ни то, да су у Љубљани вођени судски предизвиди код разних штампарија у погледу истраживања ради наводног штампања оних бунтовничких плаката и брошура. Употреба војске (из Аустрије) у Хрватској, да је на закону основана, јер војска мора да брани ред и мир ма у којој поли монархије.

Дебата је била жива, јер су правили примедбе и довикивали и многи други славенски посланици.

Предлог Бијанкинијев, да се о одговору Керберовом отвори дебата у идућој седници, буде најзад одбијен са 84 против 78 гласова.

Политички преглед.

Угарски сабор. Седница од петка била је доста бурна. Пошто је довршена расправа о квотном изасланству, председник дао је реч министру председнику Селу. Сел је побијао наводе опозиције, да је влада подметла своја леђа Аустрији, и чинила јој уступке у питању квоте. У поравнању бранила је и сачувала економске, трговачке и индустријске интересе земље. Затим је напао на опструкцију и опозицију. Нека га не изазивају да поведе активну политику. Устукнути неће, јер би се створила онда опасна случајност, да мањина натурује своју вољу. Мањине ће увек бити па би онда сваке године наступала и промена владе. (То је цинизам! довикује Ласкаи! Није цинизам већ истина! одговара Сел!) Свој говор завршио је Сел, како од њега траже, да нађе излаз из овог заплета. Он није ни замрсио, а неће ни да расплеће замршај, који је опозиција створила. Испуњаваће само дужност, којом га терети парламентаризам. Све ћемо изгубити ако уништимо угарски устав, угарско начело уставности (право већине). (Последње речи његове нису се могле скоро ни чути у великој граји коју је надала опозиција.)

Председник је за тим ставио на гласање прво предлог Раткаијев који је поименичним гласањем одбијен са 127 против 35 гласова. За тим је ставио на гласање предлог министра председника Села. Но како су 20 њих затражили поименично гласање, то ће се ово истаћи за дневни ред од суботе.

После одмора је Лудвиг Холо интерпелисао министра председника у ствари догађаја на дворском балу. О Апоњијеву случају је рекао, да ни спољни ни виши нападај не може пољуљати положај председника саборског, ако сабор своје поверење њему изјасни. Томе може бити крај криза странке, криза владе, али никад криза саборског председника. За тим износи, да круна треба да је у борби странака непристрасна. Али при последњем боравку краљеву у Будимпешти, догодило се на велику жалост, да је владар остентативно обраћао се само онима, који су против народносне борбе. И што круна није над странкама, то је само знак, да је утецај владе код круне ослабио и да су стране чињенице постале господар ситуације. — У даљем говору је изнео, да ако нећемо и на даље, да изазивамо читав низ инзулта, тада и у војсци треба дати израза државном суверенству, држаавном бићу Угарске. Број регрута подиће се са 20%, дакле и трошкови ће се дићи са 20%.

Слобода штампе у Србији. „Истом Одјеку“ забрањено је решењем полициске власти даље излажење за годину дана, пошто је и касациони суд одобрио три забране. Уредник „Одјека“ кажњен је пресудом првостепеног суда са два месеца затвора за увреду владе. — Само тако даље, па ће се далеко дотерати.

Резолуција

јужно-словенске академске омладине у Бечу.

Јужно-словенска академска омладина, сакупљена у „Ressource“ 14. маја 1903., на иницијативу српске омладине донијела је ову резолуцију, која је била акламацијом примљена:

„Ми јужно словенски ђаци сматрамо, да је већ дошао час да подигнемо глас протеста против тога, што наши јужнословенски посланици на месту, камо су послани, да бране наше заједничке интересе, не устају у обрану оне сироте раје, која у Маћедонији и Старој Србији мучи љуте муке од турскога зулума.

Протестујемо такође против чивутске пресе, која истина подиже у овој ствари свој глас, али на штету мученичке нам браће — и тако профанише свету задаћу штампе“.

Моле се српски листови да ово прештампају.

Јужно-словенска академска омладина.

Ту нема другог лека.

Од кад је штампе, било је штампарских погрешака. А од кад је штампарских погрешака, било је људи, који су јашили на тим погрешкама. И хтели да их те штампарске погрешке однесу у храм славе и бесмртности . . .

Недавно је и »Нови Србобран« узјашио на једну »Заставину« штампарску погрешку не би ли га однела до жељене политичке славе и величине. Како је прошао, видели смо, а како је прошао један хисторичар, то ћу сад да вам испричам.

Неко је саставио преглед важнијих догађаја од пре и после Христа. Међу осталим белешкама беше и ова: »Немања умро у манастиру Хилендару 1199. год. пре Христа.«

Многи су ову рач »пре« прочитали и запазили. Разуме се сваки је паметан увидео у чему је ствар. Но нађе се неко, коме се прохтело, да се на лак начин прослави. И написа књижицу под насловом: »Је ли могуће да је Немања умро у манастиру Хилендару 1199. год. пре Христа?«

А у тој књижици били су ови одељци: I. Доказ, да Немања у опште није живео пре Христа. II. Доказ, да ни Христос није живео пре Христа. III. Доказ, да хришћанство није постојало пре Христа. IV. Доказ, да наши православни манастири нису постојали пре Христа и Хришћанства. V. Скупљени докази да Немања није могао умрети у манастиру Хилендару 1199. године пре Христа. VI. Колико је покварен онај који је хтео да превари и обмане српски народ, да је Немања умро 1199. године пре Христа.

Ова »критичка историјска штудија« направила је дабогме голему сензацију у свима »промућурним« круговима. Но колико се сећамо изашла је само једна критика на ту »умну« књигу. Она је била кратка и гласила је овако: Препоручујемо писцу, свако јутро тушеве и поливање хладном водом. Ту друга лека нема.

Др. Н.

Вести из места и са стране.

Парастос Шчербини.

Пишу нам из Срп. Пардања: Овде је свечано одржан парастос, по свршетку св. литургије, племенитом брату Русу, бившем царско руском конзулу и српско-косовском мученику Глигорију Степановићу Шчербини. После парастоса изговорио је наш парох Драгутин Мојић врло лепо беседу, из које су присутни, и старији и млађи, разумели: ко је био и шта је био нашем народу Шчербина; где је, како је и зашто је погинуо? На крају говора се помолио парох Богу да из невино проливене крви Шчербинине бар ускрене слободе за потлачену и подјармљену браћу нашу, а за тим сви присутни кликнуше: слава Шчербини и вечан му спомен био међу нама за увек!

О манастиру златици.

Поред свију судских решења, да контрактуалци — Румуни треба да плате заостале десетке и да и да им се уживање манастирског земљишта одузме, никако да се изврши. Не знамо, до кога лежи та кривица, да ли до епарх. управе вршачке или до фишкала, али свакако би то питање требао саборски одбор да узме у своје руке, да не дочекамо можда и ту, да застари та ствар, а на штету самог манастира.

Срп. нар позориште у Белој Цркви.

Јављају нам, да дружина нар. позоришта завршује у недељу свој низ представа са свечаним приказом „Горскога венца“. Но на жалост одавде ће отићи позориште са дефицитом, те према томе требала би управа једном, да се бави тим питањем и да нађе узрок тим немилим појавама, како би се то дало на коренит начин лечити.

Прорачун једних француских новина.

Популарни париски дневни лист „Пти Журнал„ који излази у преко један милијон примерака и који припада једном акцијоном друштву, објавио је ово дана свој годишњи извештај, који показује 14,898.874 франака примитка и 13,222.992 франака издатка. Према прошлој години било је мање примитка са 343.000 франака, а више издатка (услед увеличаног формата) за 1,110.000 франака, чега ради је било чисте добити „само“ 1,670.000 франака према преко 3 милијона франака у прошлој години.

Положили стечајне испите.

Коста Вуковић парохијски администратор у Краљевцима, Петар Бронзић парох. адм. у Новим Бановцима и Никола Станишић администратор у Рачи, положили су 7. (20.) у Карловцима пред испитним поверенством стечајни испит.

План за варош Нови Сад.

Штампарија Августа Фукса издала је план за варош Нови Сад, четврти су одељене и посебним бојама означене, а имена улица су на три језика забележена: српским, мађарским и немачким.

Интелигенција голубова.

Природњак Дипон гледао је, како се један голуб заплео био ногом у конац, који је из прозора висио Голуб се отимао, али се није могао испетљати, па кад га је већ снага издала, он гукну и на тај гук сакупи се око њега читаво јато голубова. Мало потраја, па се један од њих устреми право сужнику и у пролетању удари кљуном о онај конац, за њим учини исто тако и други, трећи, па и последњи голуб, и после кратка времена прекиде се конац и тако другови ослободише свога заробљеног друга.

Српски девојачки интернат у Загребу.

Управа српског девојачког интерната у Загребу јавља свима родитељима, да се проспекти интерната, који садржавају све услове за примање питомица, разашиљу, те који родитељ жели да смести своју кћер у поменути завод, нека се што пре обрати управи интерната. Петрињска улица број 1. Скреће се пажња родитеља, да је последњи редовни рок за пријаве 1. јули по новом календару. Заводске просторије се од идуће школске године проширују, те ће се моћи сместити у завод 30 питомаца.

Знак времена.

Под овим насловом пише „Уставна Србија“ ово: Наш пријатељ Јаков Чорбић, трговац из Рашке и дојакошњи народни посланик, кад је јуче у јутру пошао одавде кући за Рашку, дочекан је на железничкој станици и претресен. Полициски комесар је извршио претрес над њим лично па је за тим претресао и путничку торбу са стварима, не давши о том решење. Наравно, тим се претресом само утврдило оно што је и без тога требало знати, да осведочени исправни грађани не могу бити сумњиве личности. Пошто се при Чорбићу није нашло ничега сумњивога, полициски комесар га је пустио те отпутовао. Бележимо овај ружан знак времена и и још ружнији поступак власти који је и неуставан и незаконит и за који носи пуну одговорност и извршилац и наредбодавац. Г. В. Тодоровићу, сме ли се овако радити у уставној и правној земљи?

Стање жетве за 1903. год. у Малој Азији.

Према извештају генералног конзула Француског из Смирне, жетва за год. 1903. даје најлепше наде земљорадницима из области Аидина. Поред хладне зиме, време је, изузетно, у почетку ове годино веома пријатно. Жита, памука, смокава, опијума, грожђа и др. биће изобиљно на тргу у Смирни, само ако не наступе доцније какве непогоде. Што се тиче маслина, неможе се ништа још рећи извесно, берба ће наступити тек на јесен. Ове наде учиниле су пријатан утисак на трговину у Смирни за европски увоз. Трговци знајући да ће жетва бити обилна, а стоновници опед из тих крајева нису оскудни у новцу, чине разне махинације и упућују у ово време својим лиферантима врло важне налоге, напомињући да имају за лето и јесен знатну количину робе.

Железницом у Америку.

По једном нацрту, који доноси „Scottih Geographical Magazine“ између Еврове и Америке ће се кроз кратко време почети градити железница. Један амерички синдикат већ је ступио с Русијом у преговоре односно грађење азијског дела те пруге, која би водила из Владивостока на Кап Нумаино. Са Кап Нумаина ишао би подморски тунел кроз Берингов мореуз, а по том би се с америчке стране пруга преко Аљаске спојила с канадском железничком мрежом. Најзанимљивији део рада свакако би било грађење тунела кроз Берингов мореуз. Тај морски рукав није много широк, мало шири но канал између Калеа и Довера, а осим тога још има два острва у својој средини. Тунел би се дакле саградио у два одељења и мисли се да ће га градити од великих цеви, које су употребљене и за поводну железницу у реци св. Лоренца код Монтреала.

Против опадања становништва у Француској.

Познато је да становништво Француске опада и да јавно мнење, друштво и позвани у Француској много лупају главу о том, како да се стане на пут опадању становништва у Француској. Сенатор Пиу, у једном писму на француског министра-председника Комба, мисли, да се опадању становништва у Француској стане на пут тиме, што би се установило видљиво оддичије за оне матере, које имају многу децу и да државе помаже оне родитеље, који су богати у деци.

Покрет против сушице.

У свима модерним државама раде, како државне власти, тако и друштва смишљено и истрајно на томе, да оснивају што више санаторијума завода за лечење, у згодним и лепим пределима, за примање и лечење сушичавих. Највише таквих завода основано је у Немачкој. Пре неколико дана имао је централни одбор за подизање тих завода седницу, у којој је познати професор др. Лајден говорио о делању тих завода, па је нагласио, да је у Пруској од године 1875. попустило умирање од сушице за 50 постотака.

Брзојави „Застави.“

Стигли 11. маја.

Изгреди у Хрватској.

Загреб. Овде је сада потпун мир. Пронесене вести о уличним сценама, о мртвим и рањеним, неистините су. Пет жена и две девојке кажњене су затвором због демонстрација.

У Грачини, кришком котару, напали су сељаци штаповима на жандарме, због чега су жандарми на ове пуцали и двојицу ранили.

У Фужини хтедоше сељаци да нападну на жељезничку станицу, али су их жандарми растурили.

Над сушачким, бакарским и делничким котаром прогласиће се данас преки суд.

У Сењу се понављају демонстрације. Јуче су ухапшени њих 30 демонстраната.

У Пласима неколико стотина демонстраната хтедоше да разоре железничке шине, али их је војска растерала и њих деветоро позатварала.

У Фијуму (Реку) је јуче после подне стигла лађа са далматинским посланицима, који путују за Беч. дочекало их је неколико стотина Хрвата, на чији је поздрав одговорио спљетски градски начелник.

Сабор.

Будимпешта. При поименичном гласању о одашиљању квотне депутације примљен је Селов предлог са 147 против 25 гласова. Избор одређен за уторак. За тим се продужује распра о петицијама. Акузије Молнар говори за повишење царине на талијанско вино.

Намишљени атентат (?)

Цариград. Неки непознати човек покушао је да наговори слугу француског посланства обећавајући му велике новце, да метне једну машину, која би експлодирала, на степенице посланства. Није још установљено, да ли се ту ради о каквим атентату, или о каквом изнуђавању.

Трговина.

НОВИ САД, 10. маја 1903. године. Пшеница прве каквоће нова 7 фор. 10—20 н. Пшеница средња 7 ф ——— н. Пшеница лакша роба 6 ф. 80—90 н. Напо лица — ф. н Јечам 6·——— ф. Зоб 5·60—70 ф —— н. Кукуруз у зрну 6 ф. 10—— ·— н. у зрну нови — ф. ——— у клипу — ф. ——— н.

Маст 74 фор. Сланина сува 74 фор. дебела паљена 74 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тежи	45—46 нов.	живе
средњи	43—44 нов.	мере
лаки	40—42 нов.	

Све од 1 килограма.

*

Званичне белешке будимпештанске берзе.

9. (22.) маја 1903.

Поред умерене понуде и умерене прође цена је непромењена. — У промету је било 20.000 метарских центи.

Пшеница банатска, продано —— каквоћа по хект. од 76 до 82 цене од 50 килограма — кр. — пот. до — к. — пот. потиска, продано 6800 м. каквоћа по хектолитру од 78 до 82 цена од 50 килограма од 7 кр. 95 потура до 8 кр. 25 п. пештанска, продано 950 м. м. каквоћа по хект. од 95 до 80 цена од 50 килограма од 7 кр. 90 пот. до 8 кр. 20 п.; бачка, продано 5250 м. м. какв. по хкл. од 76 до 78, цена од 50 кр. од кр. 7 п. до 92 кр. 8 п. 05 Све на три месеца.

Раж, 1100 продано м. м. цена од 50 кгр. од 6 кр. 75 п до 6 кр. 77 п.

Јечам, продано 1050 м. од кгр. од 6 кр 10 п. до 6 кр. 20

Зоб, продано 400 м; м. цена од 50 кгр. од 6 кр. — п до 6 кр. 20 п.

Кукуруз продано 2550 цена од 50 кгр. од 6 кр. 40 п. 6 кр. 45 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 10 кр. 70 пот. до 11 кр. 10 пот.

Проја, од 5 кр. 75 п. до 6 кр. — п.

Маст, 50 кгр. 69 кр. — п. до 69 кр 50 п.

Сланина, 50 кгр. 57 кр. — п. до 57 к. 50 п.; сушена 60 кр. — пот. до 60 кр. 50 п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 31 п
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 06 п.
Угарска златна рента (од 100 круна)	121 кр. 20 п
Угарска крунска рента	99 кр. 40 п.
Аустријска златна рента	121 кр. 35 п
Немачке државне марке (од 100 мар.)	117 кр. 10 п
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	239 кр. 66 п

Терминска продаја (шлусови).

Жито за мај 1903.	7·62 7·63
Раж за октобар 1903.	6·45—6·46
Зоб за октобар 1903.	5·44—5·45
Кукуруз за мај 1903.	6·34 6·35

ИЗВРСНО СВЕЖЕ

ПОВРЋЕ и ВОЋЕ,

зелен грашак шећерац, крунац у мехунама, ротквице месечарке, келерабе, першуна, шаргарепе итд.; трешања, вишања, крушака и т. д., шаље се у малим количинама поштом у котарицама (Postcolli) до 5 кила повуком (per Nachnahme). — У таковој пошиљци могу више врсти воћа и поврћа упаковано бити.

Бирано поврће и воће бере се и одмах се пакује у баштама наших задругара-произвађача, да свеже приспе до опредељена места.

Ценовник шаљемо на захтев бесплатно. Цене су врло умерене. (Произвођачке цене.)

Препоручује потрошачима

Српска повртарска задруга

1— 347 у Новоме Саду.

Нашим трговцима на селу, у којим нема воћа и поврћа, уступали би заступство уз лепу провизију да купе налоге, па да робу за њихове муштерије преко њих шаљемо.

Тражим место

за газдарицу, односно домаћицу у једној кући код удовца или самца. — Разумевам сву домаћу радњу, из боље сам куће а примићу се и тамо, где има највише двоје деце. — Упитати у администрацији „Заставе“. 348 1—1

На знање!

Мојим поштованим многогодишњим муштеријама на повољно знање, да

I. Новосадски кокс (Gaskoaks)

заједно са подвозом, у кућу стављен коштa почев од 1. јуна о. г па на даље за

3 круне 60 пот.

од 100 килогр., кад се поручи најмање 5 метерцентн.

Са високопоштовањем

Местна продаја

Карло Фукс,

1—1 349 Нови Сад — главна улица.

Пробуђена савијест.

Роман **Ал. Н. Будишчева.**

С руског превео Велько Лукић-Новица.

(Наставак.) (40)

Зоја Григоријевна сједила непомично и блиједа. Тек би јој трепавице покашто задрхтале.

— Реците молим вас! Реците молим вас! — повика Пентефријев, звецкајући мамузама.

Столешников развуче љутито лице и зграби се за главу.

— Ах, не вичите за Бога, и не звецкајте тим, како се зову... Чујте, — рече он раздражено, — ја знам, да је код вас посвуда убијство, прљавштина, грабеж... Али шта долазите да ми то јављате? Ко вас је молио? Ја сам се затворио од вас, уклонио сам се, да ништа не видим, ништа не чујем, и ви опет долазите к мени с вашим вијестима! Збиља, то није поштено! Одлазите, за Бога, одлазите! и не звецкајте тим... молим вас!

И Столешников се опет ухвати за главу.

Пентефријев поклони се ћутећи и отишао.

— Одлећела птица, — јави он господину у цилиндру, — прије недјељу дана одлећела. Сад тражи вјетра на планини.

И он немоћно махнуо руком.

Но ипак су сва тројица отишли у кућицу, у којој је некад Беркутов становао. Али ондје не нађоше, сјем неколико чикова, разбацаних по патосу, ништа, баш ништа.

— Не пуши фини дуван, — нашали се војник, — а друго шта, на жалост, нијесмо кадри да установимо.

Кад је ноћни стражар сазнао, да је дошла власт да уапси „управитеља, помисли он: „Зато је онда и бранио коњокрадицу Абдулку. Свој своме по невољи брат!“

XIX.

Прођоше два дана. Пересвјетов враћао се на свој салаш ужасно узбуђен. Јуче десио се с њим необичан случај. Он се пробудио готово у зору у Трегубовљевој башти. Сигурно је ондје преспавао читаву ноћ. Како је онамо доспио, било му је скроз нејасно. Истина, у вече био је трештен пијан, но случај тај, ипак га је зато силно узнемирио. Био је на чисто, да га Трегубов, као и за живота, гони узастопце, и да му не може никуд умаћи. То је нагнало на њега толики страх и малодушност, да је ваздан пробазао којекуд, и враћао се кући тек сад, кад је сунце почело већ да залази. У кућу ушао је врло забринут. Анушка га предусрела у предсобљу.

— Добили сте писмо. Ено га у кабинету на столу. Предао га некакав пролазник, — рече она, погледајући са сажалењем у његово подбуло лице.

„Бар да госпођа што прије дође, — помисли она, — јер без ње пропаде господар“.

— А какво то писмо? — намргоди се Пересвјетов љутито.

— Не знам, писмо, — слеже Анушка раменима.

Изненада Пересвјетова као да ожеже помисао: а шта, ако је то писмо од Трегубова? „Могуће, хоће писмима да ми још више загорча“, — помисли он. Кољена њетова чисто поклекоше.

— Није ли од Прохора Јегорића? запита он грцајући олако.

Анушка гледала у њега, не схваћајући ништа.

— Но, та ти си... будала! — повика Пересвјетов пакосно, и сијевнувши очима уђе у кабинет.

На столу је заиста било писмо. Неколико минута није се усудио да га узме, но, напошљетку пружи руку и узе писмо. Но тек ште је прочитао неколико редака, а њега као да поли неко врелом водом, на њему неста лица, сво тијело се некако протегло, а руке немоћно клонуле. Писмо му скоро испало из рукух. Једва га је некако прочитао до краја, а за тим поче поче опет да га изнова чита. И напошљетку баци писмо на стол, и клону на столац.

— Преварише ме, хуље! — викну он, и из све снаге лупи шаком по столу. — Преварише, преварише! повика он.

Псресвјетов поче јецати. Затим узе опет писмо и бришући шаком сузе прочита га поново. Писмо је било од Беркутова.

(Наставиће се.)

АКЦИЈА

Загребачке Српске Банке

и на један комад продаје, а разне лозове:

Jo-SZIV, угарске, аустријске и талијанске Црвеног Крста, Домбау-Басилика, 2% српски лутријски зајам

купује кулантно

БАНКАРСКА И МЕЊАЧКА РАДЊА

Мирослава Спаића,

Митровица (Сремска).

302 3—6

Краљ. Српској Повл. Извозној Банци

потребни су

ДВА ВИША И ТРИ МЛАЂА ЧИНОВНИКА

и два чиновничка приправника.

Услови су за чиновнике, да су потпуно вични свима банкарским, а по могућству и извозничким пословима и да поред српског владају немачким или француским језиком; приправници имају пак поднети уверење, да су свршили са добрим успехом трговачку школу или академију овде или на страни и да владају једним страним језиком.

Плата ће се свима одредити према способности.

Понуде са документима имају се поднети најдаље до 15. (28.) маја о. г.

У Београду, 2. (15.) маја о. г.

3—3 340 **УПРАВА.**

Највећи добитак је у случају 600000 марака | Објава среће | За добитке јамчи држава.

ПОЗИВ НА УДЕЛОВАЊЕ

у изгледу на згодитке, велике лутрије за коју држава Хамбург јамчи, у којој се мора за извесно

11 милиона 306.390 марака добити.

Главни добитци ове корисне новчане велике лутрије сљедећи су: као највећи згодитак је у срећном случају 600000 марака

1	премија	од 300,000	М.	1	згодитак	од 40,000	М.
1	„	„ 200,000	„	4	„	„ 30,000	„
1	„	„ 60,000	„	5	„	„ 20,000	„
1	„	„ 50,000	„	2	„	„ 15,000	„
2	„	„ 40,000	„	16	„	„ 10,000	„
1	„	„ 35,000	„	55	„	„ 5,000	„
1	„	„ 30,000	„	103	„	„ 3,000	„
1	згодит.	„ 100,000	„	155	„	„ 2,000	„
1	„	„ 80,000	„	616	„	„ 1,000	„
1	„	„ 60,000	„	14	„	„ 500	„
1	„	„ 50,000	„				

1022 згодитка по 400 марака.

Ова лутрија, која је подељена у 7-класа има свега 115,000 срећака са 55,755 згодитака и 8 премија, те тако скоро свака друга срећка мора за извесно добити.

Пажње је вредна та околност код ове лутрије, да се премије, код сваке класе могу добити, а не само код последње, као што је то досад било.

Највећи згодитак је у случају среће у I класи 50,000 марака; II класи 55.000 марака; III класи 60,000 марака; IV. класи 70,000 марака; V. класи 80 000 марака; VI. класи 90,000 марака у VII класи 600,000 марака.

Цене срећкама, у I. класи, којима је вучење званично одређено, коштају: Цела срећка 7 марака; пола срећке 3·50 мар.; четврт срећке 1·75 марка.

За даље класе, цена срећака, као и са државним грбом снабдевене извлачне планове, шаљу се на захтев бадава и плаћеном поштарином.

Свакој мојој муштерији после извлачења шаљем званичне листе о извученим срећкама.

Исплаћујем и разашиљем добивене своте тачно и под чувањем тајне.

За поручбине молим одма

а најдаље до 28. маја п. р. о. г.

по поштанској упутници новце послати са поверењем

на банкарску кућу

САМУИЛА ХЕКШЕРА стар

380 4—10 у Хамбургу.

2— 325

ДАНАС, 11. (24.) МАЈА И СВАКЕ НЕДЕЉЕ

У ВАРОШКОЈ РЕШТАУРАЦИЈИ НА ДУНАВУ

КАРЛА ЗАПЛЕТАЛА

ВОЈНИЧКИ КОНЦЕРАТ

ГЛАЗБЕ 70. ПУКОВНИЈЕ.

Почечак у 5 сати по подне. У вече игранка.

Улазница за концерт **20 новчића**, а улазница за игранку **30 новчића**.

После подне купљене карте имају своју важност за игранку.

Приређивачи игранке су господа: Павле Булић, Виктор Хубер, Петар Шефер, Леополд Шмит, Антон Векер, Коста Толзон, Валентин Вил, Карло Шетало, Јован Кајор мл., Виљем Папаји, Фердинанд Шрам и Фрања Мудрох.

За добру кујну и изврсна пића, као и најтачнију послугу јамчи са високоштовањем

КАРЛО ЗАПЛЕТАЛ,

335 2—6 гостионичар.

Тражи се једна 328 2—8

жена за газдарицу

код једног средњег газдалука у ратарској кући а у месту Сремски Карловци. Треба да је између 40 и 50 година стара а понуде треба послати на администрацију »Заставе« — Нови Сад.

ЛИПИК

У СЛАВОНИЈИ

КУПАТИЛО ПРВОГ РЕДА.

Једини топли јодно-алкалични извор

(64° С.) на копну.

Станица Лоњско-пољска (преко Дугосела). Осим тога са јужне стране станица Пакрац—Липик (зонска тарифа).

Одликовање: Будимпешта, Беч, Лондон, Рим, Брисел. — Елегантан кур-салон, кафана и ресторација, велики парк, шеталишта, музика, изврсни хотели, официрски дом, санаторијум за децу, луксузно удешене купаонице, електрично осветљење.

Ненадмашимо у болести ревматизма, гихта, исхијаса, кошчаних болести и код катара у стомаку, цревима, бешика итд. као и код скрофулозних и крвних болести итд.

За време купалишне сезоне ординирају у месту осам приповнатих лекара.

Липичка вода директ са извора, а добија се код L. Edeskuty, Budapest, као и у Бечу.

Липичка минерална со може се поручити код купалишне управе.

Сваковрсна извешћа даје

274 3—5 **Купалишна управа**

Red Star Line, Antwerpen

у Америку.

Прве класе поштански бродови. — Управо без претоваривања у Њујорк и Филаделфију. — Добро препитање. — Врло добро уређене лађе. — Јефтина вожња.

Извешћа даје: 336 2—

Red Star Line, 20. Wiedener Gürtel, in Wien.

Објава.

Част нам је поштованој публици до повољног знања ставити, да смо **искључиву продају**

МАСЛА ЗА ЧАЈ

(Thee-Butter),

које из слатког млека произваћа

Грофовско властелинство у Руми

преузели и да ћемо исто по досадањој цени од

2 кр. 40 пот.

по кили продавати.

Уједно препоручујемо најтоплије продају нашег **Властелинског правог млека** (Vollmilch).

Са високопоштовањем

Браћа Вагнер,

2—6 332 *у Новом Саду.*

ОБЈАВА!

Част нам је овим п. н. публику из Новога Сада и околице известити, да смо досадању под фирмом **Вигенфелд и Шрајбер** постојећу

МУШКОГ, ЖЕНСКОГ И ДЕЧИЈЕГ ОДЕЛА РАДЊУ

преузели, по данашњем времену знатно обновили и увећали, коју ћемо под фирмом

КАПАМАЏИЈА И БОНДИ

надаље водити.

Наше богато снабдевено стовариште, као и околности наше, којим смо у стању одела по нас коштајућој фабричној цени продавати, ослањамо се на што многобројнију посету цењене публике, а надамо се, да ћемо сваку поштовану муштерију задовољити моћи, јесмо

с поштовањем

КАПАМАЏИЈА и БОНДИ

Армин Шрајбер.

10—10 171

ПЕРО ДЕСПИЋ

Главно заступништво Краљ Српске Извозне Банке за Аустрију, повереник Српске повртарске задруге у Новоме Саду за Аустрију и Немачку.

БЕЧ, Obere Donaustrasse Nro 93.

Адреса за брзојаве: DESPIĆ, Dianabad — Wien.

Прима у комисион све земљорадничке и др. производе (као: жито, суве шљиве, пекмез, воће, јаја, коже итд.) — Врши набавке за рачун Срба увозника у свима фабричким производима. Даје обавештења сваке врсте. Услуга кулатна. Провизиона стопа умерена.

Адреса за пошиљке: **Pero Despić,** II. Obere Donaustrasse 93. Wien Staatsbahn. 343 3—

ЕКСПОРТ НАМЕШТАЈА

17—50 243 и

посредовање директног купа за бечки намештај

М. ДИМОВИЋ

Wien, V. Schlossgasse Nro 18.

Ценовници бадава и франко.

Продаја

по тежини за **1 кр. 50 потура** и **1 кр. 90 пот.** по кили.

334 2—6

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ за **Нови Сад** код **М. ВУЛПЕ** гвожђарница.

Свака потпуно практична домаћица која каквоћу емајлног посуђа не цени по чистој спољашњости боје, већ једино и само по истрајности, издржљивости у употреби и јефтиноћи, купује данас искључиво **сиваcто емајлисано**

СЕЦЕСИОНО **Емајл-посуђе** ЗА КУВАЊЕ

Commandit-Gesellschaft **P. Westen.** Pressburg-Ligetfalu.

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ за **Нови Сад** код **М. ВУЛПЕ** гвожђарница.

Продаја на комад по оригиналној фабричној цени, а по фабричном ценовнику који стоји на увид.

Највеће одликовање „Grand Prix" на париској светској изложби.

ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО

Машинске фабрике Крал. угарских држ. Жељезница

БУДИМПЕШТА, V. Vaczi körút бр. 32.

препоручује 4, 6, 8, 10 и 12 коњских снага зготовљених гарнитура парних вршаћих машина, даље 14, 16 и 20 коњских снага Compourd-локомобила, које су израђене у фабрици машина кр угар. државних жељезница, даље **„Millennium" машине за сенокос, за руковед и везивање снопова у жетви,** најновије конструкције. Даље препоручујемо ПЛУГОВЕ СА ВРШЦИМА ОД ЛИВЕНОГ ЧЕЛИКА и друге пољопривредне справе. 181 5—10

НОВООТВОРЕНА РАДЊА КУЋЕВНОГ НАМЕШТАЈА

ФИЛИЈАЛА ОСЕЧКЕ ТВОРНИЦЕ

Одликована у Будимпешти 1885.

БОЖИЋ И МЕЦИНГ

Одликована у Осеку 1889.

у Новом Саду, дунавска улица у кући г. А. Пајевића

препоручује своје богато стовариште у дрвеним, тапетираним, као и гвозденим кућевним намештајима

уз најјефтиније цене.

Извадак из ценовника:

1 орман у старо-немачком стилу са двоја врата од К. 40 па горе
1 кревет у старо-немачком стилу . . . . од К. 36 па горе
1 ноћни орман у ст.-немачком стилу са мрамором од К. 20 па горе
1 спаваћа соба у старо-немачком стилу састојећи се из 2 ормана двокрилна, 2 кревета, 2 ноћна ормана, 1 умиваоник са мраморним плочама и огледалом . . . . . од К. 262 па горе
1 спаваћа соба у ренесанц-стилу са богатом резбарском израдом . . . . . од К. 310 па горе
1 спаваћа соба у француском или сицесион-стилу од К. 460 па горе
1 креденц у ст.-немачком стилу лепо израђен од К. 90 па горе
1 креденц у ст. немачком стилу, у средини горњег дела отворен, са 150 центм. дугачком мраморном плочом . . . . . од К. 120 па горе
1 комплетна трапезарија у ренесанц-стилу, тамна ораховина, састојећа се из 1 великог креденца са мраморном плочом, 1 тримо са великим огледалом, 1 астал за извлачење, 6 кожних столица, 1 Галери-диван са тепихом превучен . . . . . од К. 370 па горе
1 комплетна трапезарија у француском стилу фино израђена или у сецесион-стилу са оковима од месинга . . . . . од К. 530 па горе
1 диван (канабе) у старо немачком стилу са лепим тепихом превучен и добром израдом од К. 80 па горе
1 моде-диван са пречником од месинга (messingstange), огледалом у плишаном оквиру, спојен са ланцем од месинга, најлепше израђен од К. 160 па горе
1 салонска гарнитура у најновијем фазону са финим бурст-штофом превучена, састојећа се из 1 канабета, 4 наслоњаче (fontel) и две столице . . . . . од К. 168 па горе

Политиран намештај јефтиније но игде.

Велики избор финих ћилимова, завеса, слика, икона и сатова.

Фабрика намештаја, тапетарска радионица и ателијер за декорације налази се у Осеку у горњем граду, иста прима поруџбине за израду сваковрсног намештаја у сваком стилу.

Филијале: у Новом Саду, Винковци и Вировитици.

Тапетарски посао за хотеле и летњиковце примамо и рачунамо по најефтинијој цени

Прорачуни и ценовници шаљу се бесплатно.

Код веће поруџбине, шаљемо на захтев, о нашем трошку нашег путника са богатом колекцијом мустара и нацрта.

Оброчна плаћања са најсолиднијим ценама, дозвољавају се. 304 2—6

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду